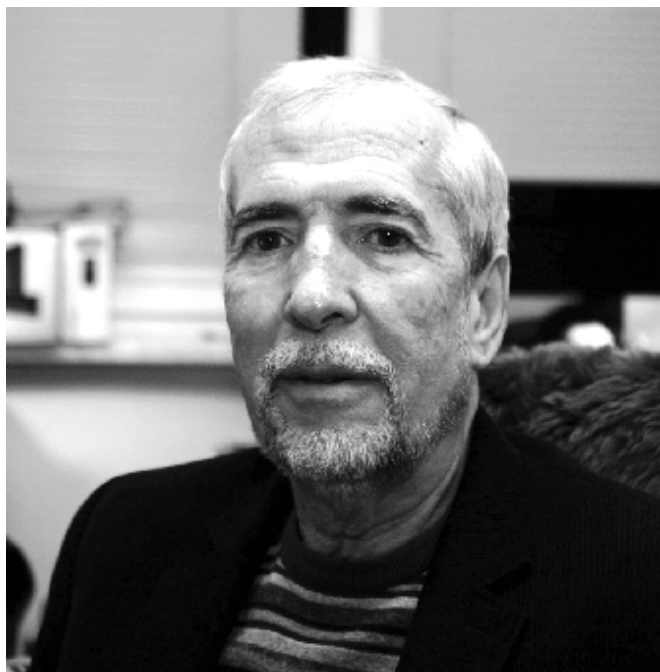

Разузнаването обслужва на първо място националния интерес и аз твърдо вярвам, че в него работят истински патриоти, убеден е експертът по национална сигурност

Тодор БОЯДЖИЕВ завършва радиоинженерство в МЕИ, София. От 1963 г. работи в системата на МВР по линия на научно-техническото (НТР) и външнополитическото разузнаване, като стига до поста зам.-началник на Първо главно управление. В живота си под легенда е зам.-търговски представител и пълномощен министър. Има два мандата в САЩ, посланик е на добра воля на американския щат Оклахома. През ноември 1990 г. с президентски указ е произведен в чин генерал, той е първият главен секретар на МВР (от 1991 г.). Напуска системата през май 1992 г. Народен представител е в Седмото Велико Народно събрание и 39-ото НС, зам.-председател е на Съюза на тракийските дружества (от 1992 г.). Президент е на учредената от него през 1993 г. обществена асоциация "Български евроатлантически разузнавателен форум" (БЕАРФ). Автор е на книгите "Разузнаването" (бълг. и англ.), "Шпионажът като занаят" и книга за шпионина на XX век Ким Филби.

"Ким Филби в спомените на ген. Тодор Бояджиев" ще бъде представена в четвъртък, 23 февруари, в залата на Централния военен клуб в столицата.

ЦИТАТ:

"Все по-често сме свидетели на масовата подмяна на идейните с

"цивилизационните" преимущества"

"Ким Филби умря, както и живя - като патриот"

- Повечето от колегите ви като че ли не харесват особено думата шпионин, г-н Бояджиев. Но първото издание на книгата ви за Ким Филби е наречена "Човекът и шпионинът", очевидно това не ви притеснява?

- Ще започна с това, че не гледам на книгата толкова като на мемоарна. По-скоро това е едно "разследване", започнало след като Ким Филби ни напусна на 11 май 1988 г. Ким Филби се превърна във феномен, защото докато беше жив, а и след това, е получавал

диаметрално противоположни оценки: "шпионин - разузнавач", "предател - патриот" и т.н. Затова целта на моето разследване бе не да пиша за Ким Филби такъв, какъвто аз съм го познавал през продължилото ни 15 години близко приятелство, с прекарани много месеци под един покрив и десетки писма от една продължаваща през цялото време лична кореспонденция, но да чуя и други мнения от хора, които са му били приятели, и такива, които са му били противници и дори врагове. Определенията "най-големият руски шпионин" и "шпионинът на XX век" му дава не друг, а самият Алън Дълес. А той го познава не само теоретично, но и лично от времето, когато Ким представлява английското разузнаване във Вашингтон. В кръга на неговите познати тогава е и Едгар Хувър, директор на ФБР. Негов приятел е и Джеймс Джизъс Енгълтън - шеф на външното контраразузнаване, търсил през цялата си кариера руски "къртици" в редиците на ЦРУ. Когато започнах своето "разследване", тези свръхпрофесионалисти не бяха между живите. Но разговарях лично и пред камера с техните наследници - Едуард О'Мали, Ричърд Столц и Ричърд Кър. Търсенето и разговорите продължиха с такива личности като адмирал Пиер Лакост - шеф на френското разузнаване, Маркус Волф - на разузнаването на ГДР, и дори с Владимир Крючков - бившия шеф на КГБ, и то месеци след като излезе на свобода. За тези и много други подобни срещи мога да напиша отделна книга, но нека да си поема дъх... За да отговоря кратко и ясно на въпроса ви, ще дам като пример два цитата: На въпрос "Защо е изменил" Ким имаше ясен и точен отговор: "За да измениш, трябва да принадлежиш. Аз имах друго виждане за бъдещето и на него никога не съм изменял". А водещата английска журналистка Джули Бърчил пише във влиятелния английски вестник "Неделна поща" на 12 май 1988 г., ден след смъртта на Филби: "Ким Филби умря, както и живя - като патриот. И това, че избра вместо страната, в която му беше съдено да се роди по волята на съдбата, друга, на която да бъде верен - не е толкова негов, колкото наш проблем. Филби винаги е знаел какво прави, в името на какво го прави, и затова той умря като щастлив човек". А след като известен английски журналист може да напише това, едва ли ще е изненада, че в двата водещи английски университета - Кеймбридж и Оксфорд, са се появили студентски фен клубове "Ким Филби".

- Казахте за ДУМА преди време, че компютърната мишка може да измести автомата "Калашников". Така че в днешните времена къде е мястото на хора като Ким Филби?
- Врагът е нов, врагът е общ. Врагът все още е силует, без ясно дефинирано лице. Врагът е не толкова конкретна държава. Обобщаваме го с общите понятия "тероризъм", "организирана престъпност" и в битката с него сигурно ще има и примери на личен героизъм. Но аз продължавам да мисля, че все по-актуално става шеговитото мото "Шпиони от всички страни, обединявайте се!"
- В средата на декември външнополитическото разузнаване на Русия разсекрети част от уникалните документи за съветския разведчик, без малко не станал дори шеф на МИ-6. Той е бил и представител на службата си в ЦРУ, очевидно става дума за истински талант на велик човек от миналия век.
- Това е вярно, но в интерес на истината и точността трябва да призная, че аз държах в ръцете си това дело или том от него в пресслужбата на руското разузнаване още през 1994 г., т.е. много години преди част от него да бъде разсекретена за журналисти и изследователи. И затова в книгата ми има една глава, която се казва "Две години недоверие и "приносът" на Георги Димитров". В основата на тази глава стои

документална част от това дело - информация, получена от Ким Филби, и резолюция на генералния секретар на Коминтерна Георги Димитров върху нея. Също така с увереност твърдя, че много от нещата в делото на Ким Филби няма да видят бял свят, преди да станат публично достояние документите от английските архиви по операцията "Лиоте" и от американските архиви - по операцията "Разбиващ фактор". Имайте предвид, че върху английските документи по "Лиоте", писани още през 30-те години на миналия век, има гриф "Не подлежат на разсекретяване до 2020 година!" Но за това любопитният читател може да намери повече в книгата, в главата "Второ посещение".

- Била ли е България някога част от "голямата игра" в шпионажа, г-н Бояджиев? Или колкото и да са били кадърни, нашите разведки все пак са оставали, както се казва, "под чужда шапка"?

- Не ме карайте да разказвам цялата книга. Че е била - била е. След като България е имала място и при създаването на първата руска атомна бомба, правете сметка дали сме имали място в глобалната политика и в битките на тихия фронт. Разбира се, там успехите се редуват с провали и... нови успехи. И е така с всяко разузнаване. Все пак си мисля, че за българското разузнаване салдото е било определено положително!

- Всъщност свърши ли времето на рицарите на плаща и кинжала, на старомодните романтици, работили за идея и по убеждения? Или и във вашия занаят вече всичко е за продан?

- Аз отдавна съм писал, че плащът и кинжалът се смениха с много по-модерен гардероб. Доколкото разузнаването е изключително важна държавна институция, обслужваща на първо място националния интерес, аз твърдо вярвам, че в нея работят истински патриоти и за тях има много ценности, които никога няма да имат цена за продан. За съжаление това не може да е вярно за абсолютно всички. Истината е, че с приоритет сега се търси това, което е за продан, и много, много по-малко това, което може да се получи поради "идейна близост". Та нали всички сме свидетели на масовата подмяна на идейните и "цивилизационните" ценности... А и според големия Греъм Грийн Филби е бил непоколебимо уверен в правилността на убежденията си, така, както е убеден човек, намерил вярата си и стигнал по логичен път до фанатичното й следване, и че е вярвал, че работи за ред, от който неговата страна само ще спечели...

- Но Ким Филби е ръководил отдела на английското разузнаване за работа срещу СССР и народните демокрации. Не е възможно като руски шпионин да не е информирал Москва за целта на откъсването на страни от Източна Европа от влиянието на СССР, за успешното активно мероприятие на ЦРУ и МИ-6, замислено от Алън Дълес "Разбиващ фактор". Защо тогава се е случило, каквото се е случило - с Рудолф Слански в Чехословакия, Ласло Райх в Унгария, Владислав Гомулка в Полша, с нашия Трайчо Костов?

- Възможно е процесите да са обслужвали политическите планове и интереси на Сталин и на тогавашното съветско партийно и държавно ръководство, които са използвали схемата на американците и англичаните по един чудовищен начин, за да не допуснат появата на каквото и да е самостоятелно мислене в ръководните среди на сателитите. А всъщност следа от "Разбиващ фактор" мнозина анализатори виждат и в събитията в СССР и Източна Европа в края на 80-те и началото на 90-те години... Знаете ли, когато отворят архивите на руските, американските и английските служби, дълго крити сензации ще станат достояние на общественото мнение. Защото очевидно е вярно определението, че "в разузнаването нищо не е така, както изглежда..."